

INFORMATIEMEMO RAAD

Kenmerk: 2024-024845

Datum b&w-vergadering:
11 juni 2024

Onderwerp:
Prioriteren projecten binnen de Groene Metropoolregio

Kennis nemen van:
Het raadsinformatiememo 'prioriteren projecten binnen de Groene Metropoolregio'

Status advies:
openbaar

Argument: (indien niet openbaar)

Portefeuillehouder:
Wethouder Rik van den Dam

Betrokkenen bij voorstel extern:
N.v.t.

Betrokkenen bij voorstel intern:
Senior beleidsmedewerker strategie (TSP), beleidsadviseur economische zaken (TBF),
beleidsadviseur Verkeer (TBF), beleidsadviseur openbare ruimte (TSP), programmamanager
duurzaamheid (TSP)

Bijlagen:
n.v.t.

Inleiding

Ter voorbereiding op de voorbereidende vergadering Jaarstukken 2023, Regionale Agenda 2025-2028 en begroting 2025-2028 Groene Metropool Regio (GMR) d.d. 11 juni 2024 hebben de raadsrapporteurs van de Groene Metropool Regio op 2 juni een memo opgesteld met het volgende verzoek:

Op grond van bovenstaande oproep en de concept zienswijze zouden wij graag de raad en college willen adviseren om, mocht de zienswijze inderdaad een verlaging van de kosten bevatten, ook aan te geven welke prioriteiten de verschillende onderdelen van de agenda mogen krijgen: een verlaging van kosten betekent immers het schrappen of temporiseren van onderdelen van de agenda. Door op voorhand aan te geven welke onderdelen dit kunnen zijn (of welke onderdelen juist niet), kan de raad meer invloed uitoefenen en is het voor het AB van de GMR makkelijker om tot besluitvorming later in het proces te komen.

In navolging op het memo en gezien de korte reactietijd is er een eerste quick scan opgesteld. We willen u meegeven dat veel projecten en opgaven met elkaar verbonden zijn. Het is daarom per opgave verschillend of er kansen zijn om projecten te temporiseren of stop te zetten.

Productieve regio

De inwonerbijdrage voor de productieve regio is per 1 jan 2025: € 44.996

Keuze	Speerpunt	Toelichting
Prioriteit	Toekomstbestendige werklocaties onderdeel Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	Regionaal Programma Werklocaties is al een verplichting. Punt van aandacht is: <i>In 2024 is onderzoek gedaan naar de benodigde personele capaciteit bij gemeenten in relatie tot het RPW. Deze input is medebepalend voor onze ondersteuning hierop richting gemeenten.</i>
Temporiseren	Versterking van duurzame logistiek	GMR kan ook geen ondersteuning bieden. Dit is een geen prioriteit maar is wel een opgave die heel veel opgaven raakt. Vanuit productieve regio (en vanuit Overbetuwe) zit hier geen prioriteit op. Deels kan dit geborgd worden in bestaande samenwerkingen zoals Logistics Valley
Stop te zetten	Verbeteren van de dienstverlening aan het mkb. Toekomstbestendige werklocaties onderdelen:	Dit is geen wettelijke taak van de gemeenten. Er zijn andere organisaties die aan de lat staan voor de dienstverlening voor het mkb en niet in eerste instanties de gemeenten in de GMR. Denk hierbij aan ondernemersplein.nl, kvk.nl.

	- Klimaatadaptatie op werklocatie	Kennis over klimaatadaptatie is al elders geborgd. Vanuit Overbetuwe zijn hier meer opmerkingen over gemaakt.
	- Regio Deal programmalijn “sterke bedrijvigheid”	Dit is geborgd bij de provincie en VNO-NCW.
Geen keuze	Human Capital (geen speerpunt meer)	Voor de komende drie is er vanuit de GMR € 158.000 toegezegd voor uitvoering Human Capital agenda.

Groene Groei regio

De inwonerbijdrage voor de Groene Groei regio is per 1 jan 2025: € 57.712

Keuze	Speerpunt	Toelichting
Prioriteit	Wonen in Balans: Versnellen van de woningbouw	Als gemeente streven we integrale groei na. De woningbehoefte is hierbij vaak aanleiding of 'katalysator', maar het Middengebied kan aan alleen bijdragen aan een goede leefkwaliteit voor bestaande en nieuwe inwoners (nu én duurzaam voor de toekomst) als randvoorwaarden omtrent landschap, mobiliteit, economie én circulariteit op orde zijn. Hiermee begeef je je op het regionale schaalniveau, deze netwerken houden niet op bij de gemeentegrens, inwoners passeren de grens dagelijks vele malen op weg naar school, werk of voorzieningen. Dat betekent dat het stoppen en of temporiseren van projecten effect heeft op andere projecten binnen deze opgave. Gezien de samenhang is het prioriteren van projecten lastig.
Prioriteit	Leefomgeving: Verbinden van de ruimtelijke opgaven	Binnen dit speerpunt (uitwerking verstedelijkingsstrategie) is het van belang om de randvoorwaarden voor woningbouw te kunnen creëren. De 'versnellingsopgave woningbouw' zelf wordt geholpen door te voorzien in de afspraken die provincie en Rijk vereisen; deze voorzien via de Woondeal in een breed palet aan instrumenten (die Overbetuwe ook benut) om realisatie van woningbouw minimaal op peil te houden. Tenslotte; niet alleen de randvoorwaarden knellen, soms is ook de beschikbare ruimte beperkt wat keuzes vraagt. Integratie van opgaven is dan gewenst; van belang om (via Public Affairs en lobby) ook

de totstandkoming van de landelijke Nota Ruimte en bijbehorende 'ruimtelijk arrangementen' te kunnen beïnvloeden. Als individuele gemeente 'sla je hier geen deuk in een pakje boter'.

Ontspannen regio

De inwonerbijdrage voor de Ontspannen regio is per 1 jan 2025: € 44.996

Recreatie en toerisme

Keuze	Speerpunt	Toelichting
Prioriteit	Voorbereiden ruimtelijke keuzes om recreatie en bezoekers beter te spreiden over de regio	We moeten op basis van het groen-blauw raamwerk en het toeristisch-recreatieve aanbod in de regio nadenken over hoe spreiding van recreatie en toerisme over de regio kan worden gestimuleerd. Een belangrijk vraag hierbij is hoe recreatie en toerisme goed kan samengaan met andere functies, zoals natuur, landschap en landbouw. Samen met de Verbonden regio kijken we hoe hubs en toeristische overstappunten (TOP's) hier een rol in kunnen spelen. In 2024 maken we hiermee een start, maar wij zullen dit verder moeten uitwerken en verfijnen in 2025 en daarna.
Temporiseren	Uitvoeren ambitiedocument en uitvoeringsplan verhaallijnen	In 2024 maken we een ambitiedocument en uitvoeringsplan voor de verhaallijnen. De uitwerking van de verhaallijnen WOII, Leven met het water en Romeinen maken hier in ieder geval onderdeel van uit. Vanaf 2025 gaan we werken aan de uitvoering van dit plan. Het (helpen) uitvoeren van het Masterplan Romeins verleden maakt hier onderdeel van uit.
Prioriteit	Fiets- en wandelroutenetwerk verder uitbreiden en beleving toevoegen	In samenwerking met de Verbonden regio werken we aan de verdere uitbreiding van fiets- en wandelroutenetwerken door bijvoorbeeld TOP's te realiseren. Het beheer en onderhoud van de routenetwerken maakt vooralsnog geen onderdeel uit van de bijdrage en rol van de GMR. We zijn wel betrokken bij het nadenken en besluiten over

Temporiseren	profileren bezoekersmogelijkheden in de regio de manier waarop dit wordt georganiseerd. Mocht in 2024 blijken dat we een rol hebben in beheer en onderhoud, dan doen we hiervoor een voorstel aan gemeenten, inclusief de benodigde randvoorwaarden in capaciteit en geld. We gaan samen met o.a. Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN) de verschillende recreatie- en bezoekersmogelijkheden in de regio goed en in balans op de kaart zetten en profileren. We doen dit vanuit de uitgangspunten van de samenwerkende gemeenten, waar de drie verhaallijnen onderdeel van zijn.
--------------	---

Speerpunt Groen Blauw raamwerk

Keuze	Speerpunt	Toelichting
Prioriteit	Groen Blauw raamwerk	Het Groen Blauwe Raamwerk omvat de realisatie van de landschapszones (Danenberg, Knoop 38, Boven-Linge, doorontwikkeling park Lingezegen en de verbinding met de Veluwe) in Overbetuwe. Vanuit de Regio wordt hiervoor een uitvoeringsagenda opgesteld en als Overbetuwe zijn we al gestart met de projecten van de landschapszones De Danenberg en Boven-Linge. De deelname aan het Groen Blauwe Raamwerk vergroot de realisatiekansen en financiering. Door deel te nemen kunnen we gezamenlijk met de andere overheidspartijen de landschapszones realiseren. Rood en groen kunnen zich dan integraal ontwikkelen, meer landschap meer stad.

Speerpunt Sterkte culturele infrastructuur

Keuze	Speerpunt	Toelichting
Prioriteit	Implementatie Masterplan Romeins verleden	Overbetuwe heeft uniek UNESCO-werelderfgoed en om dit goed te kunnen ontsluiten, dus hier zoveel mogelijk van te kunnen profiteren als gemeenschap is samenwerking noodzakelijk. Het Masterplan Romeins verleden biedt hier zeer bruikbare kaders voor.
Prioriteit	Versterken cultuureducatie	Dankzij vrijgekomen impuls gelden is Overbetuwe eerder dit jaar in samenwerking met Lingewaard een onderzoekstraject gestart om behoeftes in het veld in kaart te brengen. Dit samenwerkingsproject en de activiteiten die hieruit voortvloeien geven een belangrijke impuls aan de kwaliteit van cultuureducatie in onze gemeente. Dit project loopt tot en met 31 december 2025.
Prioriteit	Versterken amateurkunst en vrijwilligersbeleid	Met onze vele vrijwilligersorganisaties binnen de gemeente, profiteert het veld mee van initiatieven die de gemeentegrens overstijgen en vooral van projecten waarbij kennisdeling centraal staat. Er wordt binnen de GMR gewerkt aan het opzetten van een platform voor kennisuitwisseling. Dit is biedt voor Overbetuwse organisaties zeker een meerwaarde.
Stop te zetten	Professionalisering van culturele instellingen/innovatie van productie en presentatie van kunst en cultuur	Beide onderwerpen zijn van belang voor het culturele veld, maar hebben tot nu toe weinig effect via de GMR binnen onze gemeente gesorteerd. Hier is nog winst te behalen, maar de urgentie ontbreekt op dit moment.
Stop te zetten	Verkenning Nijmegen culturele hoofdstad	Hier is nog geen direct belang voor Overbetuwe. Mocht deze verkenning doorgang vinden, is het raadzaam om op een later moment weer aan te haken.

Verbonden regio

De inwonerbijdrage voor de Verbonden regio is per 1 jan 2025: € 77.765

Keuze	Speerpunt	Toelichting
Prioriteit	Speerpunt 1 Gebiedsgerichte corridors	Samen met regio trekken we samen op bij Rijks- en provinciale projecten. De regio ondersteunt ons bij projecten als de Goederenrouting spoor Noord Oost Europa(GNOE), OV-concessie en Gebiedsaanpak A325.
Prioriteit	Speerpunt 2 Fiets	In samenwerking met de regio werken we aan de verdere uitbreiding en optimalisatie van het fietsnetwerk. Met name de ontwikkeling van het VeluweWaalpad en Lingefietspad leveren een bijdrage voor het 'Overbetuwse' fietsnetwerk.
Mogelijk temporiseren	Speerpunt 3 Hubs en Knooppunten	Er is samen met de regio een studie uitgevoerd naar Hubs en de toeristische overstappunten. Er is een notitie opgesteld waarin Elst is opgenomen.
Temporiseren/ Stop te zetten	Speerpunt 4 Gedrag en duurzame mobiliteit	De focus ligt nu met name bij de grote steden. Er is programma Slim & Schoon Onderweg opgesteld. Het programma stimuleert nieuw, duurzaam reisgedrag. Stimuleren van deelmobiliteit is een van de thema's. De vraag is nu met name in de grote steden.
Stop te zetten	Speerpunt 5 Verkeersveiligheid	Het onderwerp is belangrijk, maar inzet van GMR heeft een beperkte bijdrage opgeleverd. Aandachtspunt is het contractbeheer van het softwareprogramma voor ongevalleanalyse.

Circulaire regio

De inwonerbijdrage voor de Circulaire regio is per 1 jan 2025: € 79.722

Keuze	Speerpunt	Toelichting
Temporiseren	Circulaire bouw en infra	De inzet rondom circulaire Grond Weg en Waterbouw (GWW) (inkoop) wordt voor het grootste gedeelte deels door gemeenten individueel opgepakt, hiervoor is ondersteuning vanuit de GMR niet essentieel. Onderdelen als digitale marktplaats zijn 'nice to have'. Het ontwikkelen van een circulair bouwsysteem en minimaal 25% circulariteit bij woningen is een integrale opgave en heeft ook raakvlakken met de woondeal. Verzoek om dit integraal op te pakken. Hierbij is vooral ondersteuning

Stop te zetten	Circulaire economie en ketens	gewenst bij het 'hoe'. De onderdelen naar verdiepende ketenstudies of inzet op een circulaire topregio kunnen worden stopgezet, op basis van de gemeentelijke ambities rondom circulariteit. Circulair inkopen vraagt een gemeentelijke aanpak en ook landelijk wordt hier steeds meer informatie en tools voor beschikbaar gesteld. Ondersteuning op specifieke kennisvragen of procesondersteuning is wenselijk, dit vraagt om een andere invulling van de inzet vanuit de GMR.
Stop te zetten	Water en klimaatadaptatie	Het groen blauwe raamwerk en landelijk gebied worden ook al binnen andere tafels behandeld. Klimaatadaptatie pakken we op binnen de KAR regio (Klimaat Actief Rivierland). Concrete tools voor natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen zijn gewenst, al is dit ook op andere plekken dan de regio beschikbaar.
Prioriteit	Transitie naar duurzame energie	Met de werkgroep warmte wordt gewenste ondersteuning geboden. De verwachting is ook dat hiermee invulling wordt gegeven aan de gewenste 'hoe' en uitwisseling tussen gemeenten. Daarnaast vraagt netcongestie om samenwerking tussen gemeenten. De samenwerking rondom de RES is een landelijke verplichting. Een aantal onderdelen wordt beperkt ingevuld of sluit niet helemaal aan bij de gemeentelijke praktijk, zoals monitoring CO2.

Behandelend adviseur voor technische vragen Saskia van Eldik, tel.: 06-48120508, e-mail: s.vaneldik-giesbers@overbetuwe.nl

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
De loco gemeentesecretaris de burgemeester,

J.C.P.M. van Zutphen

R.P. Hoytink-Roubos